

Ássjetjieggidus/Saksutredning

Arkivreferanse: 2023/133-37

Saksbehandler: Børre M. Johansen

Sakens gang

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
50/25	15.05.2025	Formannskapet
64/25	22.05.2025	Kommunestyret

Høring av forslag til ny renovasjonsløsning for fritidsboliger i Salten

Kommunedirektørens innstilling

1. Forslag til renovasjonsløsning for fritidsboliger i Salten sendes ut på høring ved publisering på kommunenes hjemmeside.
2. Høringsfrist fastsettes til 6 uker fra publisering og utsendelse.

Formannskapets behandling av sak 50/2025 i møte den 15.05.2025:

Behandling

Ordfører Britt Kristoffersen Løksa leser innstilling og åpner for debatt og spørsmål.

Votering: Kommunedirektørens innstilling blir enstemmig vedtatt.

Vedtak

1. Forslag til renovasjonsløsning for fritidsboliger i Salten sendes ut på høring ved publisering på kommunenes hjemmeside.

2. Høringsfrist fastsettes til 6 uker fra publisering og utsendelse.

Kommunestyrets behandling av sak 64/2025 i møte den 22.05.2025:

Behandling

Vedtak

Sakens bakgrunn og faktagrunnlag

Iris Salten IKS har over lengre tid arbeidet med å revidere og fornye renovasjonsforskriften, samt utarbeide utdypende retningslinjer til denne og i tillegg utredet forslag til løsning for fritidsrenovasjon.

Dette arbeidet legges nå fram i to saker. Den ene saken som tas opp her gjelder forslag til ny renovasjonsløsning for fritidsboliger i Salten. Den andre saken gjelder revisjon av gjeldende renovasjonsforskrift, samt retningslinjene til denne.

Eierkommuner har delegert det kommunale ansvaret for renovasjon til Iris Salten IKS gjennom selskapsavtalen og renovasjonsforskriften. Med bakgrunn i dette har Iris Salten IKS utredet og kommet med forslag til ny løsning for fritidsboliger i Salten.

Formålet med forslaget til ny renovasjonsløsning for fritidsboliger er å sikre at avfall fra fritidsboliger i kommunen håndteres i tråd med kommunens plikter etter Forurensningsloven og Avfallsforskriften. Dette innebærer å legge til rette for kildesortering og en avfallshåndtering som følger prioriteringene i avfallshierarkiet, herunder bidra til å oppfylle de nasjonale målene for avfallsreduksjon, ombruk og gjenvinning.

Alt avfall som oppstår i husholdninger, om det er fra helårsbolig eller fritidseiendom, er definert som husholdningsavfall. Forurensningslovens § 30, 1. ledd pålegger kommunene å sørge for innsamling av husholdningsavfall.

Videre stiller avfallsforskriften kapittel 10 krav om at kommunene skal tilrettelegge for kildesortering av husholdningsavfall slik at det kan materialgjenvinnes, eller behandles på en måte som er mest mulig miljøvennlig. Fra 1. januar 2023 er det et nasjonalt krav om at husholdninger skal kunne kildesortere matavfall, plastemballasje, glass- og metallemballasje, papir og papp separat fra restavfallet. Disse kravene gjelder også for renovasjon fra fritidsboliger, noe som innebærer at en fremtidig renovasjonsordning i Salten må tilrettelegge for dette.

Avfallsforskriftens § 10-5 påpeker at innsamlingen skal være tilrettelagt slik at husholdningene enkelt kan sortere avfallet ved kilden. Det betyr at løsningen for fritidsrenovasjon ikke bare må håndtere avfallsinnsamling, men også sørge for at avfallet blir sortert i henhold til gjeldende forskriftskrav. Dette innebærer at en modell med kun innsamling av restavfall ikke er i tråd med regelverket, og at løsninger for fritidsrenovasjon må inkludere kildesorteringsmuligheter på lik linje med ordinære husholdningsabonnement.

I arbeidet med forslag til fritidsrenovasjon, har IRIS hatt tett dialog med kommunene for å få innspill til hvordan de mener at fritidsrenovasjon best kan gjennomføres.

Det har vært innspillmøter hvor tematikken har vært fysisk plassering, tekniske fasiliteter, gebyrmodeller, kommunikasjon, og ambisjonsnivå. Det er et felles ønske fra alle parter om at løsningene gjøres så kostnadseffektivt, brukervennlig og hensiktsmessig som mulig.

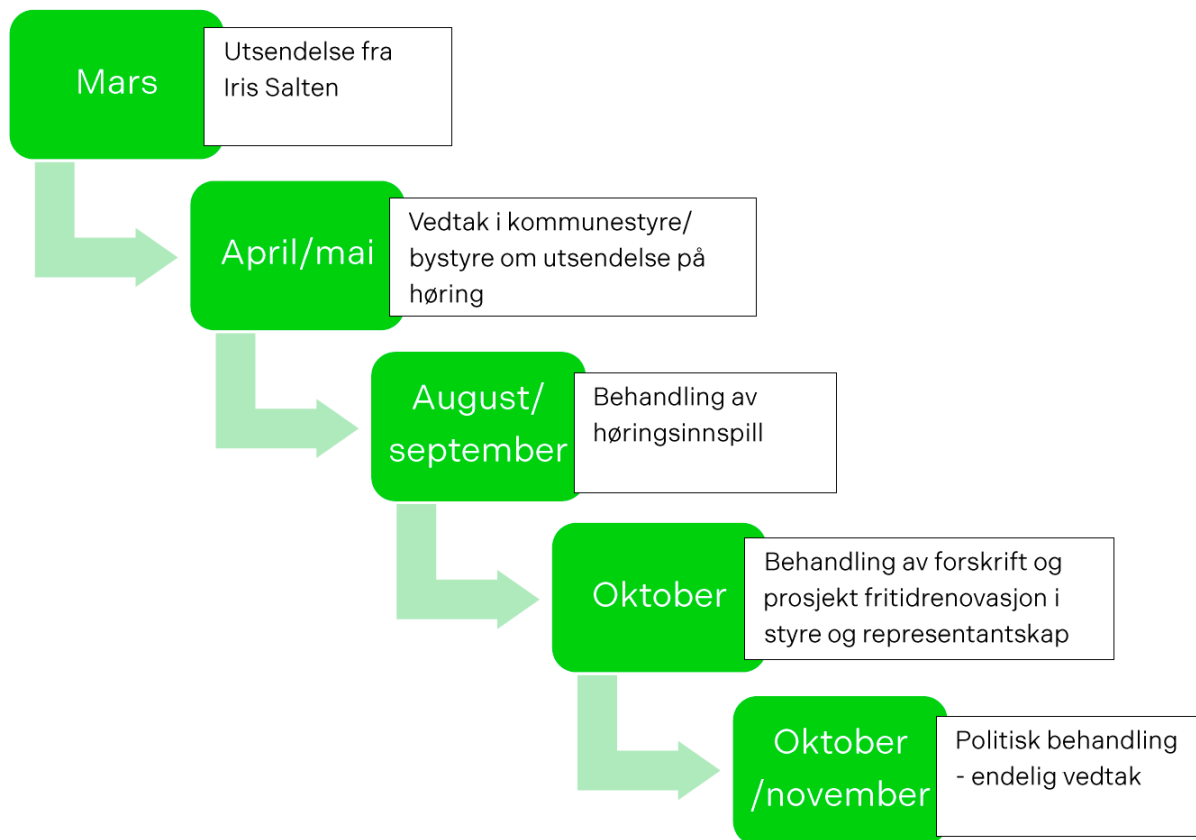
Endelig renovasjonsløsning for fritidsboliger i Salten, fastsettes av kommunestyrene.

Prosess frem til godkjenning av ny renovasjonsløsning for fritidsrenovasjon

Det er avtalt med og mellom eierkommunene at følgende prosess frem til godkjenning skal følges:

1. Forslag til forskrift, retningslinjer og prosjekt fritidsrenovasjon sendes i to saker til kommunene.
2. Administrasjonen i kommunene legger sakene frem for formannskapet og bystyre/kommunestyre for vedtak om utsendelse på høring.
3. Kommunene sender begge sakene på høring.
4. Høringssvar til ny renovasjonsløsning for fritidsboliger sendes kommunene fritidsboligen har adresse.
5. Høringssvarene sendes samlet til Iris.
6. Iris sammenstiller og behandler innspill i styret og eventuelt korrigerer dokumenter
7. Forslag til forskrift, retningslinjer og prosjekt fritidsrenovasjon behandles i representantskapet.
8. Forslag til forskrift, retningslinjer og prosjekt fritidsrenovasjon sendes kommunene for politisk sluttbehandling.

Tidslinje fram til godkjenning i 2025:

Kommunedirektørens vurdering

Vedlagte rapport gir en gjennomgang av juridiske rammer, økonomiske vurderinger og tekniske løsninger for en fritidsrenovasjonsordning i Salten. Utredningen bygger på en rekke kartlegginger, erfaringer fra andre kommuner, innspill fra eierkommuner samt vurderinger og analyser av ulike innsamlingsmetoder og gebyrmodeller.

Bakgrunn og behov for fritidsrenovasjon

Fritidsrenovasjon er nødvendig av juridiske, miljømessige og økonomiske årsaker. Forurensningsloven § 30 fastslår at kommunene har plikt til å samle inn husholdningsavfall, også fra fritidsboliger. Den nåværende løsningen med frivillig bruk av gulsekk oppfyller ikke lovens krav til kildesortering og vil derfor bli faset ut.

Fra et økonomisk perspektiv er en obligatorisk renovasjonsordning nødvendig for å sikre at kostnadene fordeles rettferdig. I dag dekkes mye av avfallshåndteringen indirekte av fastboende gjennom den ordinære renovasjonsordningen. Innføring av en gebyrfinansiert ordning for fritidsboliger vil sikre at hytteeiere betaler for sitt eget avfall i tråd med selvkostprinsippet i forurensningsloven § 34.

Salten er blant de siste regionene i Norge som ikke har etablert en formell renovasjonsordning for fritidsboliger. 95% av norske kommuner har allerede implementert slike løsninger for å sikre at de oppfyller lovkravene og reduserer miljøbelastningen knyttet til avfall fra fritidsboliger.

Kommunenes handlingsrom

Kommunene har imidlertid et visst handlingsrom i hvordan ordningen utformes. Det er mulig å søke fritak for fritidseiendommer som er ubeboelige, under omfattende rehabilitering eller har fått endret bruksformål. Videre har kommunene mulighet til å differensiere renovasjonsgebyret, men dette må være basert på objektive kriterier som avfallsmengde, tilgang til renovasjonspunkter eller andre saklige faktorer.

Anbefalt renovasjonsløsning for fritidsboliger

Iris Salten anbefaler en renovasjonsløsning basert på etablering av returpunkter med tilgangsstyring og kildesortering. Løsningen innebærer:

Strategisk plasserte returpunkter for kildesortert husholdningsavfall.

Elektronisk tilgangskontroll (f.eks. brikker eller mobiltilgang) for å hindre misbruk og sikre at kun betalende abonnenter får tilgang.

En gebyrmodell med et grunngebyr som dekker en fast mengde avfall, samt en tilleggs kostnad for ekstra innkast ("Pay as you throw"-modell).

Mulighet for levering av større avfallsfraksjoner på miljøtorgene i Salten.

Dersom det er teknisk mulig, vil det tilrettelegges for at turister kan betale for sine innkast og derigjennom få tilgang til beholdere.

Løsningen er valgt fordi den gir brukerne fleksibilitet, sikrer rettferdig betaling, og legger til rette for kildesortering i tråd med nasjonale avfallsmål.

Gebyrmodell og økonomiske vurderinger

For å sikre økonomisk bærekraft anbefales en gebyrmodell med en kombinasjon av grunngebyr og bruksavhengige kostnader. Dette sikrer en mer rettferdig kostnadsfordeling mellom abonnentene og gir insentiver til redusert avfallsmengde.

Innføringen av en felles fritidsrenovasjonsordning i Salten er både juridisk påkrevd, økonomisk nødvendig og miljømessig fordelaktig. Erfaringer fra andre kommuner viser at slike ordninger fører til redusert forsøpling, bedre avfallshåndtering og en mer rettferdig fordeling av renovasjonskostnadene.

Den foreslåtte løsningen med returpunkter, tilgangsstyring og gebyrdifferensiering vil gi en kostnadseffektiv og brukervennlig ordning. Implementeringen vil skje i tett samarbeid med eierkommunene for å sikre en smidig overgang, samt en informasjonskampanje for å sikre god forståelse blant fritidsabonentene.